

Fakulta právnická ZČU v Plzni

Katedra občanského práva

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Problémy právní úpravy tzv. baby-boxů

Diplomantka: Veronika Dvořáková

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná práce Veroniky Dvořákové je zaměřena na problémy právní úpravy tzv. baby-boxů. Samotný název je vlastně poněkud zavádějící, může totiž vzbuzovat dojem, že tzv. baby-boxy nějakou souvislou právní úpravu svého fungování mají. Autorka však hned v úvodu práce tento dojem vyvrací. Baby-boxy jsou dnes právem ČR víceméně tolerovány, nikoliv však přesně upraveny. Celá problematika, jak si uchazečka hned v úvodu sama uvědomuje, zasahuje jak do práva soukromého, především rodinného, tak do práva veřejného. Diplomantka si za cíl klade především vymezení práv rodičů a dětí a jejich porušování v důsledku využívání těchto schránek. Hned v úvodu je možné říct, že se jí daří tento cíl naplnit a v mnohém i překročit.

Samotná práce je členěna do několika samostatných partií. První část, možno říci vstupní, se zaměřuje na vymezení základních pojmů, s nimiž je pracováno v celém zbytku práce. Diplomantka zde postupně shrnuje právní výklad pojmu dítě, vymezuje také, co je to vlastně baby-box jako takový, jaká má technická specifika a jak proběhlo jejich zavedení v ČR. V rámci této pasáže rovněž rozebírá „oficiální“ postup při odložení dítěte do baby-boxu, tak jak vyplývá z doporučení MPSV a zabírá se vyřešením základních statusových otázek (jménem dítěte, občanstvím, zákonným zastoupením). Kladně je třeba, už od této úvodní pasáže, vnímat jasnou snahu zabývat se přímo zvoleným tématem. Autorka pomíjí jakékoliv obecné úvody a jde tak říkajíc přímo k věci.

Druhá pasáž odevzdaného textu je věnována vybraným základním právům dítěte, která vyplývají zejména z Úmluvy o právech dítěte. Pozornost je věnována především těm z nich, která jsou přímo dotčena, resp. narušována existencí baby-boxů. Autorka zde polemizuje i nad významem jednotlivých práv, jejich střetem a nad tím, zda je možné některá upřednostňovat před jinými.

Další část je zaměřena na konfrontaci fungování baby-boxů s vybranými instituty rodinného práva. Prvním takovým institutem je samotné rodičovství. Autorka nejprve obecně vymezuje, co to rodičovství je, a následně se zaměřuje na jednotlivé postupy jeho určení vždy s poukazem na to, jak je daný postup ovlivněn vložím dítěte do baby-boxu. Trefně tak vystihuje jak takové odložení, tedy ve své podstatě pouhý faktický úkon, narušuje základní zákonnou konstrukci určení matky a především otce. Dále poukazuje na problémy související s výkonem rodičovské zodpovědnosti a vyživovací povinnosti.

Čtvrtá část práce je věnována odpovědnosti za škodu na zdraví dítěte způsobenou využitím baby-boxu. Jde o jednu z neoriginálnějších částí práce. Autorka se zde značně detailně pouští do problému, který je v právní nauce v souvislosti s baby-boxy téměř opomíjen. Její výklad se přitom nezaměřuje jen na stávající úpravu, ale ve značném rozsahu se obrací i k novému občanskému

zákoníku, kde příslušná ustanovení doznala značných změn. Tato partie práce patří k nejpropracovanějším a bezesporu nejpřínosnějším.

Poslední část je zaměřena na vybrané právní otázky související se existencí baby-boxů. Jde o kapitolu svojí podstatou souhrnnou, v níž autorka pojednává o materii poněkud nesourodé, od ochrany osobnosti, přes vraždy novorozenců, mezinárodní únosy dětí až po řešení otázky, kterých trestných činů je možné se v souvislosti s vložením dítěte do baby-boxu dopustit. Systematika této části je tedy poněkud rozdrobená a nesourodá. Obsahově se však jedná o otázky, které je v souvislosti s daným tématem alespoň zmínit.

Jako celek působí práce vyváženým dojmem. Některé pasáže dotýkající se jen obecných témat mohly být možná stručnější, některým problémům (např. procesním otázkám) mohlo být možná naopak věnováno ještě více pozornosti. Mnohde je výklad pochopitelně jen popisným shrnutím obecně známých informací. V souhrnu je však možné bez pochyb konstatovat, že se autorce daří minimálně se dotknout všech podstatných otázek, které s úpravou baby-boxů souvisejí. Některé pasáže je pak možné označit dokonce za původní přínos k celé problematice, který by mohl být inspirativní i pro další odbornou diskusi. Zvláště je třeba pochválit autorku za častou prezentaci vlastních myšlenek a závěrů, které jdou mnohdy proti převažujícímu názorovému proudu.

Práce s odbornou literaturou je na velmi dobré úrovni. Autorce se podařilo shromáždit více než reprezentativní vzorek dostupných zdrojů. Co se týče přímo baby-boxů, je možné konstatovat, že v přehledu literatury v závěru práce i v citačním aparátu je možné nalézt téměř vše podstatné, co bylo k této problematice v ČR publikováno. Citováno je v intencích platné citační normy.

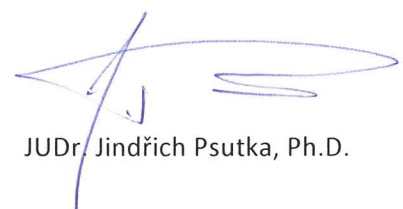
Autorce se daří vyjadřovat odborným jazykem bez větších problémů. Občas je sice její stylistika poněkud emotivněji laděna, zvláště při vyjadřování kritických názorů, nelze to však označit za nedostatek, spíše jde o projev živého, hlubšího zájmu o téma jako celek. Formální úroveň zpracování je velmi slušná. Jisté množství pochybení je možné při četbě odhalit, nejedná se ovšem o nic, co by významem či počtem vzbuzovalo větší pozornost.

Lze tedy shrnout, že se autorce podařilo odevzdat text, který všemi svými základními charakteristikami splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Diplomátka prokazuje velmi dobrou orientaci v problematice, nastudovala většinu dostupných zdrojů a dotýká se všech podstatných otázek. Mnohde vyjadřuje vlastní názory, na několika místech se zabírá tématy, která zatím zůstala stranou zájmu právní nauky. S ohledem na uvedené lze práci bez dalšího **doporučit** k obhajobě s navrhovaným hodnocením **výborně**.

Otázky:

Pokud by mělo dle Vás dojít k bližší zákonné úpravě baby-boxů, které otázky by měly být upraveny především? Co by dle Vás měl zákon upravit výslovně, co by mělo být zakázáno? Mělo by jít o samostatnou úpravu, nebo spíše o doplnění stávajících předpisů (kterých)?

V Plzni 15. 5. 2013

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.